

Aan Provinciale Staten

DATUM	09/29/20	REFERENTIE	Julia van Beukering
ONS NUMMER	8216E2D6	DOORKIESNUMMER	06-52769692
NUMMER PS	Nummer PS	E-MAILADRES	Julia.van.Beukering@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Bijlage 1: Inhoudelijke toelichting evaluatie verdroging, Bijlage 2: Hoofdrapport evaluatie verdrogingsbestrijding 2020, Bijlage 3: Evaluatie verdroging 2020 Factsheets gebieden	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

Evaluatie Verdrogingsbestrijding 2020 provincie Utrecht

Voorgestelde behandeling:

Kennismemen

Geachte dames en heren,

Inleiding

Verdroging is een bedreiging voor de natuur en leidt tot verlies van biodiversiteit. Daarom heeft de provincie Utrecht de afgelopen jaren met de water- en natuurpartners gewerkt aan de bestrijding van de verdroging in 31 natuurgebieden op de zogenaamde 'TOP-lijst verdroging'. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het Convenant Verdrogingsbestrijding TOP-gebieden, die wij hebben vastgesteld op 24 juni 2008, en de Herprioritering en financiering verdrogingsbestrijding 2013-2018, die wij hebben vastgesteld op 17 september 2013. Na een periode van uitvoering hebben wij een evaluatie uitgevoerd van de voortgang van maatregelen en de mate van herstel van de hydrologie en de ecologie in de TOP-lijstgebieden.

Naar aanleiding van deze evaluatie hebben wij besloten een vervolgaanpak op te stellen voor verdere verbetering van het watersysteem in het Natuur Netwerk Nederland (NNN), waaronder Natura 2000 gebieden. Via deze statenbrief willen wij u hierover informeren.

Voorgeschiedenis

In 2008 heeft de provincie Utrecht in het Convenant Verdrogingsbestrijding afspraken vastgelegd met gebiedspartners over de aanpak van de verdroging in 31 natuurgebieden op de zogenaamde TOP-lijst verdroging. Van deze 31 gebieden hebben er 12 prioriteit gekregen, de zogenaamde 'TOP-gebieden'. Voor de overige 19 gebieden, de zogenaamde 'SUBTOP-gebieden', gebeurt de uitvoering van maatregelen in het kader van gebiedsprocessen.

In 2013 hebben wij de 'Herprioritering en financiering verdrogingsbestrijding 2013-2018' vastgesteld voor de financiering van maatregelen in de TOP-lijst gebieden. Dit was nodig na de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en het vervallen van de Rijksbijdrage voor verdrogingsbestrijding. Waterschappen en provincie kwamen na onderhandeling een verdeelsleutel van 50/50% overeen. Een groot deel van de maatregelen is inmiddels gerealiseerd.

Essentie / samenvatting:

In 2018 zijn wij gestart met de beoordeling van de mate van herstel voor 7 van de 12 TOP-gebieden door aanvullende grondwatermonitoring en analyse. In 2019 zijn wij gestart met evaluatie van de voortgang van de aanpak van verdroging voor alle 31 TOP-lijst gebieden, 3 Natura 2000 gebieden die tot aan de vorming van de gemeente Vijfheerenlanden in de provincie Zuid-Holland lagen, en 2 voormalige Natuurbeschermingswet gebieden waar ook maatregelen genomen zijn tegen verdroging. De evaluatie is uitgevoerd op basis van een uitgebreide inventarisatie van informatie en gebiedskennis van onder andere waterschappen en terreinbeheerders. De evaluatie geeft voor elk van de 36 natuurgebieden inzicht in de voortgang van de uitvoering, de toestand van hydrologie en ecologie en de restopgave voor de aanpak van verdroging. De evaluatie en de geadviseerde vervolgaanpak zijn beschreven in de 'Inhoudelijke toelichting evaluatie en vervolgaanpak verdroging in natuurgebieden' (bijlage 1). De conclusies van de evaluatie van adviesbureau BWZ-ingenieurs zijn beschreven in hoofdstuk 5 van het evaluatie rapport (bijlage 2). Ter informatie zijn ook de factsheets van alle gebieden toegevoegd (bijlage 3).

Uit de evaluatie blijkt dat enerzijds in veel natuurgebieden herstel is gerealiseerd, anderzijds dat er nog een restopgave is. In 18 gebieden zijn nog maatregelen gepland om te worden uitgevoerd. In 9 gebieden zijn aanvullende lokale (interne) maatregelen nodig en mogelijk. De betrokken gebiedspartijen geven aan dat voor verder herstel maatregelen nodig zijn ter verbetering van het watersysteem op regionaal niveau. Daarbij geven zij er de voorkeur aan, dat de aanpak van verdroging aansluit bij de diverse lopende (samenwerkings-)projecten en processen.

De ecologische ontwikkeling is niet alleen afhankelijk van de hydrologische omstandigheden, maar ook van externe invloeden zoals stikstofdepositie of klimaatverandering en beheer en onderhoud. Bij dit laatste moet gedacht worden aan beheer van de waterhuishouding in het gebied, het wegwerken van achterstallig onderhoud bij het natuurbeheer en het uitvoeren van gerichte ecologische beheermaatregelen om natuurkwaliteiten te behouden of op een hoger niveau te brengen. Onder andere in het kader van onze rol in het SNL-proces (Subsidiestelsel Natuur en Landschap) gaan wij hierover in gesprek met de terreinbeheerders. Voor een optimaal ecologisch herstel dienen de bovengenoemde factoren ook op orde te zijn. De beoordeling van bovengenoemde factoren was geen onderdeel van deze evaluatie, omdat de verdrogingsbestrijding zich uitsluitend richt op verbetering van de waterhuishouding in natuurgebieden.

We stellen een plan van aanpak op voor een verdere bestrijding van de verdroging ten behoeve van kwaliteitsverbetering van natuur in het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Dit is gericht op:

- a. Aanpak van de restopgave met kansrijke, aanvullende lokale maatregelen voor verdroging in een aantal TOP-lijst gebieden en tevens circa 5 andere verdrogingsgevoelige gebieden in het NNN. Dit omvat ook het uitvoeren van voortgangsmonitoring en uitbreiding van het grondwatermeetnet. Daarnaast kan aandacht gegeven worden aan het optimaliseren van (water- en natuur-)beheer en onderhoud,
- b. Het uitvoeren van een verkenning om kansen in beeld te brengen voor gebiedsgerichte verbetering van het watersysteem op regionaal niveau. De uitkomst van deze verkenning is bedoeld als kader om kansen te benutten voor kwaliteitsverbetering van de natuur in verdrogingsgevoelige natuurgebieden via diverse integrale gebiedsprocessen en beleidsthema's. We zoeken daarvoor nadrukkelijk aansluiting bij opgaven zoals bodemdaling, klimaatadaptatie, stikstof en programma natuur. Met betrokken partijen moet vervolgens afstemming plaatsvinden om te beoordelen in hoeverre de mogelijke regionale maatregelen per gebied maatschappelijk haalbaar zijn. Bij de N2000/TOP-gebieden worden op basis van deze evaluatie geen aanvullende regionale maatregelen voorzien. Echter, gelet op de landelijke hogere ambitie voor het doelbereik (Programma Natuur) stellen we toch voor in de verkenning ook mogelijke regionale maatregelen voor N2000/TOP-gebieden in beeld te brengen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het door verbetering van het watersysteem in het NNN bestrijden van de verdroging, welke mede bijdraagt aan het realiseren van kwaliteitsverbetering van de natuur in het NNN, waaronder Natura 2000 gebieden, ten behoeve van de doelstellingen in het (nieuw op te stellen) Programma Natuur.

Financiële consequenties

Het opstellen van het plan van aanpak voor verdere verbetering van het watersysteem in het NNN past binnen de bestaande begroting.

Vervolprocedure / voortgang

Naar aanleiding van de evaluatie zullen wij een plan van aanpak opstellen voor aanvullende lokale maatregelen binnen natuurgebieden in het NNN en voor de verkenning van regionale maatregelen tegen verdroging rondom natuurgebieden in het NNN. Dit plan van aanpak zal naar verwachting rond de zomer 2021 gereed zijn. Voor de realisatie hiervan zullen we aansluiting zoeken bij de gebiedsprocessen en opgaven die daarvoor van belang zijn, en waar nodig specifieke afspraken maken met de betrokken gebiedspartijen.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten
Kennismemen van de statenbrief

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,